

A HIZTEGIA

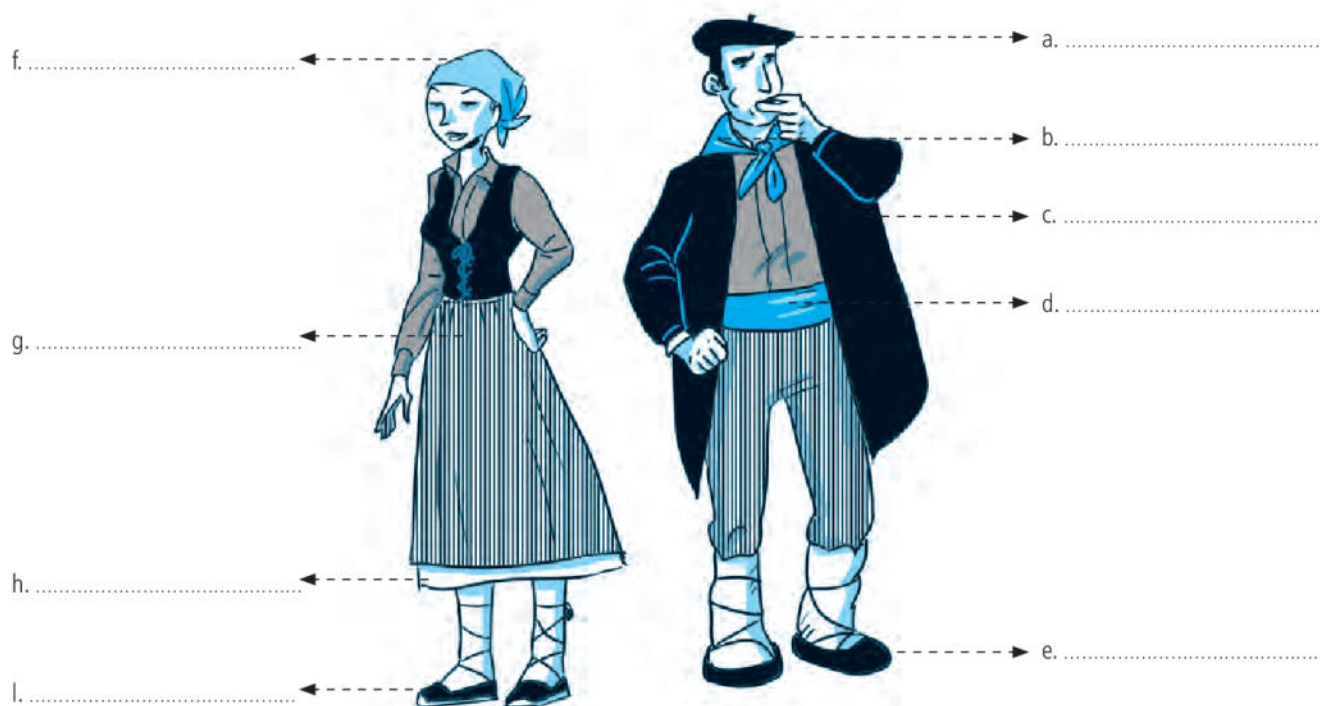
- 1 Euskal Herriko hainbat festa garrantzitsutan, santomasetan, euskal jaietan... zein beste askotan, jendea baserritarrez janzten da. Ba al dakizkizu janzten dituzten arropa hauen izenak?

Lotu definizioak hitzekin.

1. Artilezko jaka lodia. Ohikoena urdin iluna da, euskal gaiei buruzko marrazkiekin.	a. brusa
2. Gonaren edota soinekoaren azpian erabiltzen den barruko jantzi mehea.	b. espartina
3. Artilezko buru-estalki biribil eta zapala, boneta.	c. lepokoa
4. Buruan, apaingarri edo estalgarri gisa jartzen den zapia.	d. gonazpikoa
5. Gerria lotzeko edo jantziei gerrian eusteko erabiltzen den xingola.	e. abarka
6. Gorputzaren aurrealdea babesteko jantzia.	f. kaikua
7. Gorputz osoko mantalaren antzeko alkandora luzea eta zabala.	g. txapela
8. Zola espartuzkoa eta gainaldea ehunezkoa duen oinetakoa; apreta, alpargata.	h. gerrikoa
9. Lepoan bilduta eramaten den zapia.	i. mantala
10. Gomazko nahiz larruzko oinetako irekia, soka luzez lotzen dena.	j. buruzapia

1. f	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

- 2 Orain, idatzi markatuta dauden arropen izenak.

- 3 Ardoaz gain, badira bi edari oso ezagun Euskal Herrian: sagardoa eta txakolina. Hainbat herritan, bisitaldiak antolatu ohi dira sagardotegiak eta txakolindegia ezagutzeko.

Osatu beheko testua aukeran dituzun hitz eta esapideekin, txakolina egiteko prozesuaren berri jakiteko.

hartzidura	mahats zuria	muztoa	hondarribi zuri	udazkenean
mahastietan		zapaldu eta txikitu	mahatsa	sagarra

Txakolina eta sagardoa egiteko prozesua (1) **udazkenean** hasten da, uza biltzen denean. Sagardoa egiteko lehengaia (2) da. Txakolina egiteko, berriz, (3) erabiltzen da; zehazki esateko, (4) txakolin zuria egiteko. Mahats-mota asko dago, baina txakolina egiteko gehien erabiltzen dena (5) izeneko bariedadea da. Mahatsa (6) jaso eta upategira eramaten da. Han, mahatsa (7) egiten da, eta horrela (8) bereizten da oretik. Gero, orea garbitu behar da, (9) hasi aurretik.

- 4 Txakolinarekin zerikusia duten marrazki hauetako bakoitzari hitz bat dagokio. Bilatu letra zopan, eta idatzi irudi bakoitzaren azpian.

1. **mahastia**

2.

3.

4.

U	Z	A	P	A	L	D	U	N	A
Z	O	U	R	T	X	O	T	X	B
T	U	P	E	L	A	L	E	P	O
I	S	A	R	O	M	A	M	X	T
B	O	T	I	L	A	R	A	T	I
O	Z	E	R	R	I	E	G	I	L
T	A	G	U	A	R	A	O	R	A
I	S	I	A	S	T	A	T	A	T
L	J	A	S	T	A	H	A	M	U
E	M	A	H	A	S	T	I	A	J

5.

6.

7.

8.

B ERLATIBOZKO PERPAUSAK

- Norbaiti edo zerbaiti buruzko informazio bat baino gehiago ematen dugunean, perpaus solteetan eman daiteke edo esaldi bakarrean bil daiteke erlatibozko perpausen bidez.

Aitak etxea ikusi du.	Etxea gorria da.
<i>El padre ha visto la casa.</i>	<i>La casa es roja.</i>
Aitak ikusi duen etxea gorria da.	<i>La casa que ha visto el padre es roja.</i>

Bi eratara osa daitezke erlatibozko perpausak:

1. Aditz jokatuari **-(e)n** atzizkia erantsiz:

Inprentan erosi dudan **papera** opariak biltzeko da.
El papel que he comprado en la imprenta es para envolver regalos.

2. Aditz-partizipioari **-tako/-dako** edo **-iko/-riko** erantsiz (esanahi berbera dute).
 Egitura hau burututako ekintzak adierazteko bakarrik erabiltzen da.

Txakolina egiteko, puntuan heldu**tako mahatsa** bildu behar da.
Para hacer chacoli hay que recoger uva madurada en su punto.

Etxean salduri**ko behia** ona dela esaten da.
Se dice que la vaca vendida en casa es buena.

Aditz-partizipioak bukaeran **-n** edo **-l** baldin badu, **-dako** edo **-iko** eransten zaio:

Herrian, aurten hild**dako guztiak** omendu dituzte.
En el pueblo han homenajeado a todos los que han muerto este año.

Ondo egin**iko aureskua** saritu dute aurten ere.
Este año también han premiado al auresku bien ejecutado.

- Erlatibozko perpausari erreferentzia egiten dion hitza, erreferentea, erlatibozko perpausaren eskuinean doa, eta edozein kasutan deklina daiteke, betiere, perpaus nagusian daukan funtzioa kontuan hartuta.

Joko bereziak daude herrian jaio diren **haurrentzat**.
Hay juegos especiales para los niños que han nacido en el pueblo.

Andonik ekarri**tako kalimotxoari** izotza bota diogu.
Le hemos echado hielo al calimocho que ha traído Andoni.

Festetan egin**iko argazkiekin** erakusketa egingo dugu.
Vamos a hacer una exposición con las fotos sacadas en las fiestas.

- Erlatibozko perpausak erreferenterik gabeak direnean, deklinabide-atzizkia, zuzenean, **-(e)n**, **-tako/-dako** edo **-iko/-riko** atzizkiei lotzen zaie; horrelakoetan, testuinguruak laguntzen du esanahia ulertzen.

Oso pozik geratu dira antolatu duten**arekin**.
Se han quedado muy contentas con lo que han organizado.

Mikelek kontatu**takoari** ez diote kasurik egin.
No han hecho caso de lo que ha contado Mikel.

Gazteek festetan antolatu**rikoak** arrakasta handia izan du.
Ha tenido mucho éxito lo que han organizado los jóvenes en las fiestas.

2. Koldok ez zuen ikasi. Koldok ez zuen lanik ere egin. (ez... ez)

3. Amaia Elgetan bizi da. Amaia Hazparnen ere bizi da. (bai... bai)

4. Teresa gustura aritzen da dantzan. Teresa gustura aritzen da irakurtzen ere. ((zein)... zein)

5. Mikel ez da trebea matematiketan. Mikel ez da trebea latinean ere. (ez... ez)

6. Zarautzen bainatu gara. Deban ere bainatu gara. Eta Mutrikun ere bai. (nahiz... nahiz... nahiz)

7. Aurten ez da tomatea heldu baratzean. Piperra ere ez da heldu. (ez... ez)

8. Merkealdian galtzak erosi dituzte. Txankletak ere erosi dituzte. (bai... bai)

9. Surfean ibili dira. Piraguan ere ibili dira. (zein... zein)

10. Mugikorrean kontsultatu dut albistea. Tabletan ere kontsultatu dut albistea. (hala... nola)

N BERRIKUSI

- 28 Euskadi Irratiko kazetari batek Teresaren berri jakin du, eta elkarrizketa bat egitera gonbidatu du bere esperientzia kontatzeko. Hona hemen elkarrizketaren pasarte bat. Osatu testua, aukera egokia hautatuz.

Kazetaria: Jakin dugunez, Teresa, oso trebea zara euskal dantzetan.

Teresa: Bueno, bai... gustatzen zait dantzatzea.

Kazetaria: Entzuleei esan behar diegu Teresa estatubatuarra dela, baina, entzuten duzuenez, oso ondo egiten du euskaraz. Nola ikasi zenuen euskaraz, Teresa?

Teresa: Gure etxean beti hitz egin izan da euskaraz. Amari eta aitari (1) **entzunda** ikasi dugu anai-arrebok. Urte batzuetan, Euskal Etxean ere aritu naiz euskara ikasten.

Kazetaria: Zer dela-eta erabaki zenuen Euskal Herrira etortzea?

Teresa: Euskal Herriari buruz (2) ___ asko erakartzen ninduen. Boisen hona etortzeko programa baten berri izan nuen, eta izena emateko esan zidan amak. Gazte asko etorri (3) ___ da Estatu Batuetatik. Ni ez naiz hona etorri (4) ___ lehena.

Kazetaria: Erreteriarra etortzeko arrazoi on bat izan (5) ___ duzu...

Teresa: Bai, Elkon, nire herrian, urte asko egin ditut euskal dantzetako taldean, eta hemengo Ereintza dantza-taldera idatzi nuen ea hartuko (6) ___ galdetzeko.

Kazetaria: Azkar erantzun zizuten?

Teresa: Bai, nik idatzi (7) ___ erantzun zidaten.

Kazetaria: Pozik hartuko zenuen erantzuna, ezta?

Teresa: Bueno, galdera pila bat egin zidaten, eta, hasieran, urduritu egin nintzen. Ez nekien ni etortzea (8) ___, baina gurasoei esker, erabakia hartu eta etorri nintzen.

Kazetaria: Zer diote gurasoek?

Teresa: Sarri idazten (9) ___ elkarri. Haiek ezagutzen dute Euskal Herria eta asko animatzen naute beti. Ezin gara luzez (10) ___ berri jakin gabe egon.

Kazetaria: Erraz egin dituzu lagunak gure artean? Ez (11) ___ gara oso irekiak hemen.

Teresa: Ez da egia, (12) ___. Hasieran, agian, baina (13) ___, jendea oso irekia da, eta oso ondo sentitu naiz. (14) ___ Ereintzan ___ kolean, ez dut inorekin arazorik izan.

Kazetaria: Zein dantza gustatzen zaizkizu gehien?

Teresa: Taldean egiten direnak; hemen *Larrain-dantza* ikasi dut eta asko gustatu zait (15) ___ dantzatzea. Eta (16) ___ dantzatzen direnen artean, *aurreskoa* maite dut gehien, zalantzarik gabe.

Kazetaria: Elkoko zure lagunei ere gomendatuko zenieke bidaia hau?

Teresa: Dударik gabe. Argi daukat nire ahizpa gazteari ere etortzeko esan behar (17) ___ .

Kazetaria: Eta hemen bizitzen geratuko zinateke?

Teresa: Zergatik ez? (18) ___ Amerikan, ___ Euskal Herrian, nire sustraiak bietan ditut.

1. a. entzutea b. entzunda c. entzun	2. a. entzundakoak b. entzundako c. entzundakoek	3. a. al b. elkar c. ohi	4. a. dena b. den c. denez	5. a. omen b. ohi c. al	6. a. nindutela b. zidaten c. ninduten
7. a. berehala b. orduko c. harrezkero	8. a. nahi zuten b. nahi zutela c. nahi zituzten	9. a. diegu b. dizkiogu c. diogu	10. a. elkarren b. elkarri c. elkar	11. a. ohi b. al c. omen	12. a. bai horixe! b. ez horixe! c. ideiarik ere ez!
13. a. behin ezagutu b. behin ezagututa c. ezagutzerakoan	14. a. ez ... ez b. bai ... bai c. nahiz ... nahiz	15. a. hiruna b. binaka c. milaka	16. a. bana b. banaka c. milioika	17. a. nion b. diodan c. diodala	18. a. bai ... zein b. hala ... nola c. hala ... zein